

(Hekayə)

Saqqallı üzünü üzümə yaxınlaşdırıb əlindeki əsanın ucuyu qatı qaranlığın qurşun keçməz dərinliklərini göstərdi:

'Baaax, görürsən?"

Gözümüz qayıb nə qədər diqqətlə baxsam da heç nə görmədim.

'Sən çox uzağa baxırsan, ona görə görmürsən, - başını buladı.

- Burdan-bura işləqlərini görmürsən? - azca duruxub əlavə etdi:

- Həm qaranlıqdı, həm də dumən. Üstəlik, yağış çıloyır. Bu, çox sırtıq yağışdı, səhərəcən tökcək!"

'Bir şey olmaz!' - oynamadəki pləşə, ayağımdakı rezin sapığın və əlimdəki ağaca baxıb əminliklə dilləndim. Hövələsi daraldı:

'Sən görmürsən axı o işləqlər, hara gedəcəksən? Hər yan düzəngahdı. Bir daş, bir qaya, bir təpə yoxdu ki, baxasan, tanışasın. Buranın otlan, kolları da eynidil. Burda itlər de azır. Təsəvvür edirsən? Hətta vəhşi heyvanlar da..."

Dinmədim. İsrarlı olduğumu görüb, əlindeki əsanı təkrar qatı, qara məhlula bənzəyən qaranlığa uzatdı. Mən onda ferq elədim ki, nəinki onun göstərdiyi işləqləri, heç əsasının ucunu da görmürəm. "Barmaq gözə soxsan, görünməz" ifadəsi yəqin belə gecələr üçün deyilmişdi.

Getmeliydim. Başqa cür mümkün deyildi. Amma niyə getmeliydim, bax, bunu bilmirdim. Bildiyim bircə o idim ki, getməsem olmaz. Hər şeyi anlayırdım; gecədir, zil qaranlıqdır, hava dumanlıdır, yağış cisəleyir, yer palçıqdır və mən bu palçığı yoğura-yoğura getməliyəm. Hardan gəlmədim, burda nə gəzirdim, ora niyə getmeliydim – bunu bilmək vacib deyildi. Getdiyim yerdə başıma nə gələcəyini de düşünmürədüm. Getmeliydim, vəssalam!

"Daş yola xeyli var, gərək istiqaməti düz götürəsən, - son tövsiyələrini verirdi. - Çalış səmi itirmə. Azsan, geri qayıdib daş yola çıx, çağırı-cağıra aşağı-yuxarı get, mən sərvəxt yatacam. Bir də itlərin hürüşməsinə fikir ver."

Onun məni uşaq yerinə qoymasıyla razılaşmadığımı bildirmək üçün yüngülə qımışdım. Təbii, üzümü görmədi. Axırıncı dəfə əsasını qaranlığa uzadanda işləqlərini sezdim. Uzaq ulduzlar kimi yanıb-sönürdülər.

"Gördüm!" - sevinclə dedim.

"Allaha şükür!" - o də sevindi və mənimlə sağıllaşdı.

Üzü işığa tərəf irəllilədim. Palçıq ayağıma suvanır, yeriməyimə mane olurdu. Yüz addım getməmiş tərlədim. Plaşın yaxasını açıb papağını endirdim, üzümə vuran soyuq yağış damlacıqları mənə dinclik gətirdi və güc verdi. Əlimdəki ağacdən da qüvvət alırdım.

Daş yola çatanda işləqlər xeyli aydınlaşmışdı. Ele bil üstündəki buğu əşkiylə silmişdilər. Sevinclə parıldışan, oynasaq işləqlər uzaqdan sönmüş ocaq yerinə bənzəyirdi. Mənə qas-göz atırdılar. Arada eşitdiyim it səsi oynashıb-parıldışan işləqlərə akkord tuturdı. Daş yolu aşanda yağış gücləndi, plaşın papağını başıma keçirdim. Narahatlığım qalmamışdı. İşləqlərə da baxmirdim. Plaşın pa-

pağından yağımurun adama rəhatlıq verən səsini dinləyə-dinləyə addımlarımla bu səs arasındaki ahengi tutmağa çalışdım. İki səsən kəsişdiyi, amma heç cür bir-birinə qarışmadığı məqama uyğun nəsə tapmaq üçün xeyli mizildəndim da. Alınmadı. Yağışla addımlarımla bir-birinə dəxli olmayan iki fərgli səs idi. Başqa-başqa dünyalardan gəldirdi.

Birdən, işləqlər söndü.

İtlərin səsi batdı.

Yağış dayandı.

Dünya ele söndü ki, Tanrıdan başqa hiss eleməye bir şey qalmadı. Hətta özümün var olub-olmadığımı yoxlamaq üçün bədənim, üzümə toxundum. Bu an Tanrıdan, məndən və ayağımın altındakı yerdən başqa bir şey də vardi bu dünyada. O da içimdə indicə doğmuş dəhşətli vahimə idi! Qorxdum, bəli. Birdən-bire dünyaya qarışib itdiyimi düşünüdüm. Çevrilib gəldiyim tərəfə

Onun məni uşaq yerinə qoymasıyla razılaşmadığımı bildirmək üçün yüngülə qımışdım. Təbii, üzümü görmədi. Axırıncı dəfə əsasını qaranlığa uzadanda işləqlərini sezdim. Uzaq ulduzlar kimi yanıb-sönürdülər.

"Gördüm!" - sevinclə dedim.

"Allaha şükür!" - o də sevindi və mənimlə sağıllaşdı. Üzü işığa tərəf irəllilədim. Palçıq ayağıma suvanır, yeriməyimə mane olurdu. Yüz addım getməmiş tərlədim. Plaşın yaxasını açıb papağını endirdim, üzümə vuran soyuq yağış damlacıqları mənə dinclik gətirdi və güc verdi. Əlimdəki ağacdən da qüvvət alırdım

Ayaq saxladım. Sağı-solu, irəlini-axrəni dinsədim. Ele bir qatı zülmətin içinde idim ki, yanıb-keçə bilməyəcəkdir. Bayağı işləqlər bu qatılığı, gecənin bu

eşidim. "A", "U" eleyəndə səsim özümə yad gəldi. Özümün özüm olduğunu şübhə olməyə başladım. Axı mən kim idim, hardan gəldirdim, hara gedirdim? Mənə

dünyaya, təbiətə, tanrıya bağlaya bilərdi. Yaşadığımı, var olduğunu xatırladardı mənə.

Qaranlığın vahiməsindən oxumağa başladım. Nəgmələrlə

İtmiş dünyanın balladası

baxdım: qaranlıq. Qəsəbəyə sarı döndüm: yene qaranlıq. Sağ – qaranlıq, sol – qaranlıq, yer – qaranlıq, göy – qaranlıq. Bu qaranlıq beynimin içine də, özümün içimə də dolmuşdu. İşləqləri, itləri anladığ, bəs yağış hara qeyb olmuşdu? Axı bu dəqiqə onun həninə hava-sudan betə ehtiyacım vardi. Geri dönmə bəlkə? İştiqaməti tutub eləcə irəli gedim? Nə edim, ilahi? Yoxsa addımlarımla yağış arasındaki ahengi tapmadığım üçün cəzalandırdıñ mən?

mərmər möhkəmliyini yırtıb mənə yol verirdi. İndi o yol birdəfəliklə bağlanmış, mənə dəhşətli zülmətin içinde itirmişdi.

Dünya sönmüşdü. Səsiyle, görüntüsüylə, qoxusuya, dad-tamıyla birlikdə. Arada ağır sapqlarımı çırpı-çırpı yerin ayağımın altında olub-olmadığını yoxladım. Yer yerindəydi və bu mənə ümidi verirdi. Demək, zülmətə qarışib yox olmamışdım. İnşallah bir azdan səs də eşidər, yağış da duyardım. Birdən yadına düşdü ki, heç olmasa danışış öz səsimi

yol göstərən kim ididi? Ona niyə inanmışdım? İşləqlərini itirdiyim yer hara idi? Gecənin bu vədəsi, zülmət qaranlığın, qatı dumanın içiyle, üstdən yağa-yağa, palçığı yoğura-yoğura ora nəyə gedirdim?

Sualların doğrudan da heç bir mənəsi yox idi. Bircə gerçəklilik vardi – mən azmişdım və azmığımı baxmayaraq inamlı harasa addımlayırdım. Bu an bircə it səsinə bəlkə bütün həyatımı verərdim. Bu saat bircə it hürüşü məni

Qəfil qarışında çox zərif bir işiq sezildi. Yerimdə dəli kimi vurnuxub dayandı və güclə seziplen işığı baxışlarımla yaxalayıb itməyə qoymadı. Gözlərim yaşardı. Həm ağrından yaşardı, həm sevincən. Dünyanın qəfil sənməsindən elə qorxmışdım ki, nə olur-olsun o işığı itirməzdəm. Baxışlarımla yaxalayıb varlığına əmin olandan sonra işığa tərəf qaçmağa başladım. Bərkədən... Həyəcanla... Bir dəfə üzüqöyü yixildim da! Dizlərimin, ovcumun içinin sərt kollara sürtünüb göynəməsinə sevindim xeyli. İndi məni dünyaya təkcə bu xəsif işiq deyil, ovcumda və dizlərimdəki ağrılar da bağlayırdı. İndi içimdəki vahimədən başqa siğınmağa bir işığım, bir ağrım vardi. Əvəzində bayaqdan mənə dayaq olan, qüvvət verən ağacımı itirdim. Amma eybi yoxdur. Dünyaya yavaş-yavaş geri döñür, kainat yavaş-yavaş sahmana düşürdü.

Balaca bir daxmanın balaca bir pəncərəsindən gəlirdi bu işiq. Gəlmirdi əslində, gecənin qatı qaranlığına bal şirinliyi ilə sütüldü. İndi bütün kainat bu balaca daxmanın bu balaca pəncərəsindən baxırdı mənə – mən də bu pəncərədən bütün kainata baxırdım.

...Və birdən it hürdü.

Şərif Ağayar

Səhifəni hazırladı: Tural Turan